

Aan de woordvoerders asiel en migratie van de Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

Datum 5 juli 2019
Betreft Ambtsbericht Syrië

Geachte Kamerleden,

Op 5 juli jl. is het ambtsbericht over de veiligheidssituatie in Syrië verschenen. Uit dit bericht en diverse andere bronnen blijkt dat Syrische vluchtelingen in hun land van herkomst gevaar lopen. Vluchtelingen die zijn teruggekeerd naar Syrië worden door het regime van president Assad opgepakt, verdwijnen of worden in militaire dienst gedwongen. Wij roepen de staatssecretaris daarom op het huidige beleid omtrent Syrië te handhaven en vluchtelingen die in Nederland hun toevlucht zoeken bescherming te blijven bieden.

Hieronder zetten we op basis van informatie uit het ambtsbericht en diverse andere bronnen van overheden en internationale (mensenrechten)organisaties kort uiteen welke risico's Syrische vluchtelingen lopen bij terugkeer naar Syrië. Uitgebreidere informatie over de risico's bij terugkeer vindt u in de bijgevoegde notitie van VluchtelingenWerk Nederland.

Gevaren bij terugkeer

President Assad heeft inmiddels grote delen van het land onder controle, hoewel in de provincie Idlib nog hevig wordt gevochten. Ook in gebieden waar geen gevechten plaatsvinden lopen vluchtelingen die terugkeren echter nog steeds gevaar. Het regime van Assad maakt zich nog altijd schuldig aan mensenrechtenschendingen. Het betreft hier onder andere willekeurige en onwettige arrestaties en detenties, buitengerechterlijke executies, martelingen, seksueel geweld en massale verdwijningen (zie ambtsbericht pagina 45).

Veel mannen in de dienstplichtige leeftijd (18-42 jaar) moeten bij terugkeer (gedwongen) in dienst en worden ingezet aan bijvoorbeeld het front in Idlib waar het regime de burgerbevolking bombardeert.

Syrische burgers kunnen door het Assad-regime om uiteenlopende redenen als mogelijke opposant gezien worden. Burgers uit gebieden waar protesten hebben plaatsgevonden, of waar anti-overheidsgroepen invloed of (tijdelijk) controle hadden, worden door de regering van Assad geassocieerd met de oppositie. Volgens het ambtsbericht kunnen zij het slachtoffer worden van verdwijning, willekeurige arrestatie en detentie, marteling en andere mensenrechtenschendingen.

Oppositieleden, demonstranten, activisten, dienstplichtontduikers, personen met bepaalde beroepen (zoals journalisten, academici en docenten; medische en humanitaire hulpverleners en mensenrechtenactivisten) kunnen worden gezien als anti-overheid en lopen onder andere risico op willekeurige arrestatie, detentie, en foltering. Familieleden van verdachten lopen ook nog steeds gevaar.

Uit rapporten van onder andere de Deense Migratie Dienst en het European Institute of Peace blijkt dat vluchtelingen na terugkeer uit het buitenland zijn opgepakt, verdwenen of in dienst werden gedwongen. De onzekerheden en gevaren bij terugkeer worden vergroot door het ondoorzichtige optreden van de vele, vaak onafhankelijk van elkaar opererende, veiligheidsdiensten. Deze veiligheidsdiensten, die de afgelopen jaren verantwoordelijk zijn geweest voor het op grote schaal schenden van de mensenrechten van Syriërs, zijn nu verantwoordelijk voor de zogenaamde 'security clearance' die terugkeerders moeten ondergaan.

In het ambtsbericht (pagina 70) staat het volgende:

"Degenen die terugkeren naar Syrië keren terug naar een land waarin volgens de OHCHR geen rechtstaat is, de vrijheid van meningsuiting wordt onderdrukt, op grote schaal mensenrechtenschendingen worden gepleegd en de economische situatie slecht is"

Humanitaire situatie Syrië

Los van de veiligheidssituatie willen we nog wijzen op de zeer slechte humanitaire situatie in grote delen van Syrië. Er is nauwelijks schoon drinkwater, elektriciteit, medische zorg of onderwijs. De publieke infrastructuur in het land is volledig kapot – meer dan 60% van de ziekenhuizen is deels of volledig verwoest, een groot deel van de scholen is gesloten, en 83% van de Syriërs leeft onder de armoedegrens. Hun huizen zijn vaak geconfisqueerd door het Syrische leger.

Op basis van het ambtsbericht concluderen Amnesty International en VluchtelingenWerk Nederland dat Syrië voor vluchtelingen nog steeds zeer onveilig is. We zijn dan ook van mening dat het huidige beleid moet worden gehandhaafd, zodat Syrische vluchtelingen bescherming krijgen in Nederland zolang er geen duurzame, veilige en menswaardige condities bestaan voor terugkeer.

Met vriendelijke groet,

Amnesty International
VluchtelingenWerk Nederland